

Žalos mažinimo programos – pagalbos ranka visuomenės atstumtiesiems

Žalos mažinimo programos – tai valstybės duodamas šansas, suteikiantis galimybių narkotikus vartojantiems žmonėms, prostitucijos ir prekybos žmonėms aukoms sumažinti atskirtį, sulaukti paramos, sprendžiant sukeltas sveikatos, socialines, integravimosi į visuomenę ir kitas problemas.

„Teikti socialines ir psichologines konsultacijas prostitucijos ir prekybos žmonėms aukoms, padėti joms reintegruoti į visuomenę, teikti pagalbą švirkščiamąsias ir psichotropines medžiagas vartojantiems asmenims, siekiant sumažinti infekcijų plitimą, narkotinių medžiagų perdozavimą, skatinti gydytis nuo priklausomybės – tokių tikslų siekiama įgyvendindami projektą „Žalos mažinimo programa žemo slenksčio paslaugų kabinete, teikiant paslaugas atskirties grupėms bei prostitucijos ir prekybos žmonėms aukoms“, - sako Šiaulių centro poliklinikos vyriausiasis gydytojas Mindaugas Maželis. Vykdydama šią programą, įstaiga bendradarbiauja su Šiaulių „Caritu“ bei policija.

Pagalba – anoniminė

Pasak įstaigos vyriausiojo

gydytojo pavaduotojos Aušros Varpučianskienės, žalos mažinimo programa siekiama užtikrinti pilnavertį besikreipiančių asmenų gyvenimą, padėti jiems tapti socialiai atsakingiems, vykdyti prekybos moterimis bei prostitucijos prevenciją, mažinti narkotikų vartojimą bei su švirkščiamųjų narkotikų vartojimu susijusių neigiamą įtaką atskiriems asmenims, jų šeimoms, bendruomenėms ir visuomenei. Į žemo slenksčio paslaugų kabinetą gali kreiptis narkotikų vartotojai, prostitucijos ir prekybos žmonėms aukos, kiti priklausomybių turintys asmenys. Jiems bus suteiktos konsultacijos, keičiami švirkštai ir adatos, dalijamos apsaugos priemonės, tvarsliaiva. Taip pat teikiama informacija, kur galima atlikti greitus testus dėl ŽIV bei hepatitų virusų, narkotikų vartojimo. Labai svarbu žinoti, kad čia pagalba ir paslaugos teikiamos anonimiškai: nereikalaujama socialinio draudimo, asmens dokumentų ar prisirašymo prie gydymo įstaigos.

Dažniausiai į prekybos žmonėms bei prostitucijos pinkles patenka labiausiai socialiai pažeidžiamos visuomenės grupės – aukomis tampa labai jaunos mo-

terys ir merginos, vaikai. Žemo slenksčio paslaugų kabinete iš prostitucijos bei prekybos žmonėms gniaužtų ištrūkusiems ir socialinio draudimo neturintiems asmenims teikiamos lengvai prieinamos gydytojų specialistų paslaugos, padedama įveikti psichologinę traumą, bendravimo problemas, priklausomybės nuo narkotinių medžiagų ir alkoholio problemas, fizinį išsekimą.

Gydytojos patirtis suteikia pasitikėjimo

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų žalos mažinimo programos pagrindinis uždavinys – mažinti narkotikų vartojimą bei su švirkščiamųjų narkotikų vartojimu susijusias neigiamas pasekmes. Pasak ilgametės darbo patirties šioje srityje turinčios gydytojos psichiatrės Jelenos Kuznecovos, neretai keliamas klausimas, ar verta visuomenei rūpintis užrūbyje atsідūrusiais žmonėmis. Būtiną suprasti, kad žalos mažinimo programos yra skirtos ir narkotikų vartotojams, ir visuomenei, nes jos padeda sumažinti su narkotikų vartojimu ir rizikingu elgesiu susijusias neigiamas medicininės, socialines, ekonomines, teisines

pasekmes. Besišvirkšdami narkotikus, vartotojai platiną ŽIV ir hepatitų B ir C virusus. Šių ligų gydymas valstybei kainuoja labai brangiai. Kaip ir perdozavimo, sepsio, tuberkuliozės ir kitų ligų, kuriomis vartotojai dažnai serga, gydymas. Ilgiau narkotikus vartojantis asmuo praranda darbą, šeimą. Pinigai kvaišalų dozei įsigyti dažniausiai įstumia į nusikalstamą gyvenimo būdą.

„Žemo slenksčio kabinete mes nieko neklausiam, jeigu atėjo, vadinasi, jam reikia. Visada papasakojame apie perdozavimą, aiškiname, kad perdozavus nereikia palikti žmogaus, ką reikia daryti, kol atvažiuos medikai, - sako J. Kuznecova. – Konsultuojame asmenis, kurie vartoja švirkščiamuosius narkotikus, dalijame apsaugos priemones, surenkame ir keičiame panaudotus švirkštus į sterilius. Suteikiame daugiau informacijos, kaip galima apsaugoti save ir kitus nuo plintančių infekcinių ligų (ŽIV / AIDS, hepatito B ir C), motyvuojame gydytis. Konsultuojame tėvus, kaip elgtis ir bendrauti su vaikais, kad jie nepradėtų vartoti narkotikų, kaip atlikti testą vaikams dėl narkotikų vartojimo.“

Visos šios žemo slenksčio pa-

slaugos skirtos narkotikų vartotojams, siekiant užtikrinti pirmą jų kontaktą su sveikatos priežiūros ar socialinėmis institucijomis. Įgyvendinant šią programą, labai svarbu taikyti pakaitinį gydymą metadonu. Jis skiriamas tiems opioidinius narkotikus vartojantiems pacientams, kurie jau pasirengę atsisakyti švirkščiamųjų narkotikų.

Pasak gydytojos J. Kuznecovos, galvojančioms, kad gydymas metadonu yra tik vieno narkotiko keitimas kitu, kad visuomenei per brangu nemokamai dalinti kvaišalą, galima oponuoti. Metadono programa – ne vien šio preparato dalijimas. Tai medicininį, psichologinį ir socialinės reabilitacijos paslaugų visumą. Gydymas metadonu sumažina narkotikų vartojimą, su narkotikais susijusių nusikaltimų skaičių bei rizikingo elgesio, kai platinamos ligos, skaičių.

Daugiau anoniminės informacijos apie teikiamas žalos mažinimo paslaugas: Šiaulių centro poliklinikos psichikos sveikatos centras; žemo slenksčio paslaugų kabinetas (Vytauto g. 101, tel. Informacijai (8 41) 52 38 69); www.siauliupoliklinika.lt